

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31/03-76-4309

Chișinău

17 aprilie 2024

**Biroul Permanent
al Parlamentului**

În temeiul articolului 73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*unele aspecte privind profesiile conexe sistemului justiției*), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 270/2024.

Responsabil de prezentare în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Justiției.

Anexe (146 file):

- Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege (în limba română și în limba rusă - 2 file);
- Proiectul de lege (în limba română și în limba rusă - 13 file);
- Nota informativă la proiectul de lege (10 file);
- Sinteza obiecțiilor și propunerilor (31 file);
- Raportul de expertiză al Centrului Național Anticorupție (6 file);
- Alte avize (51 file);
- Analiza impactului în procesul de fundamentare (21 file);
- Tabelul comparativ (12 file).

Secretar general adjunct al Guvernului

Roman CAZAN

*Ex.: Cătălina Șarpe
022 250 135*

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>120</u>		
" <u>17</u> "	<u>04</u>	20 <u>24</u>
Ora		

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 270

din 17 aprilie 2024

Chișinău

**Pentru aprobarea proiectului de lege
cu privire la modificarea unor acte normative
(unele aspecte privind profesiile conexe sistemului justiției)**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (unele aspecte privind profesiile conexe sistemului justiției).

Prim-ministru

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Ministrul finanțelor

DORIN RECEAN

Veronica Mihailov-Moraru

Petru Rotaru

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE**
cu privire la modificarea unor acte normative
(unele aspecte privind profesiile conexe sistemului justiției)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Articolul 22 din Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 159, art. 582), cu modificările ulterioare, va avea următorul cuprins:

„**Articolul 22.** Eliberarea licenței

(1) Licența pentru exercitarea profesiei de avocat este unicul act care confirmă statutul avocatului. Licența se eliberează pe termen nelimitat.

(2) Licența pentru exercitarea profesiei de avocat se eliberează la cererea solicitantului, depusă la Ministerul Justiției în cel mult 30 de zile de la emiterea hotărârii Comisiei de licențiere. În termen de 15 zile de la data depunerii cererii, Ministerul Justiției eliberează solicitantului licența pentru exercitarea profesiei de avocat, dacă acesta întrunește cerințele prevăzute la art. 10.

(3) Prin decizie motivată, Ministerul Justiției poate suspenda procedura de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat până la obținerea informațiilor complete sau poate refuza eliberarea acesteia dacă constată că solicitantul nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 10. Decizia de refuz în eliberarea licenței pentru exercitarea profesiei de avocat se contestă în ordinea contenciosului administrativ, fără respectarea procedurii prealabile.

(4) Licența pentru exercitarea profesiei de avocat se eliberează contra unei plăți în mărime de 450 de lei, achitată în contul Ministerului Justiției.”

Art. II. – Legea nr. 264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 57-58, art. 159), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 10¹ se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Membrii Comisiei de atestare și disciplină beneficiază, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din contul mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției din bugetul de stat, însă nu mai mult decât pentru trei ședințe pe lună.”

2. Articolul 13 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 13. Eliberarea autorizației**

(1) Persoana care dorește să activeze în calitate de interpret și/sau traducător în organele prevăzute la art. 1 alin. (1), după susținerea examenului de atestare, în cel mult 30 de zile, depune la Ministerul Justiției o cerere pentru eliberarea autorizației.

(2) Autorizația se eliberează în termen de 15 zile de la data depunerii cererii, dacă solicitantul întrunește condițiile prevăzute la art. 5.

(3) Prin decizie motivată, Ministerul Justiției poate suspenda procedura de eliberare a autorizației până la obținerea informațiilor complete sau poate refuza eliberarea acesteia dacă constată că solicitantul nu corespunde condițiilor prevăzute la art. 5. Decizia de refuz în eliberarea autorizației se contestă în ordinea contenciosului administrativ, fără respectarea procedurii prealabile.

(4) Autorizația se eliberează contra unei plăți în mărime de 450 de lei, achitată în contul Ministerului Justiției.

(5) Forma și conținutul autorizației sunt prevăzute în anexa la prezenta lege.

(6) Legitimația de interpret și/sau traducător se eliberează de către Ministerul Justiției. Modelul legitimației și modul de eliberare a acesteia sunt stabilite de către ministrul justiției.”

Art. III. – Legea nr. 113/2010 privind executorii judecătorești (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 73-75, art. 98) se modifică după cum urmează:

1. Articolul 11 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Membrii Comisiei de licențiere, inclusiv membrii supleanți, beneficiază, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din contul mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției din bugetul de stat, însă nu mai mult decât pentru trei ședințe pe lună.”

2. La articolul 12, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Prin decizie motivată, Ministerul Justiției poate suspenda procedura de eliberare a licenței pentru activitatea de executor judecătoresc până la obținerea informațiilor complete sau poate refuza eliberarea acesteia dacă constată că solicitantul nu corespunde condițiilor prevăzute la art. 4. Decizia de refuz în eliberarea licenței pentru activitatea de executor judecătoresc se contestă în ordinea contenciosului administrativ, fără respectarea procedurii prealabile.”

3. La articolul 22, alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Membrii Colegiului disciplinar, inclusiv membrii supleanți, beneficiază, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație

echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din contul mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției din bugetul de stat, însă nu mai mult decât pentru trei ședințe pe lună.”

Art. IV. – Legea nr. 161/2014 cu privire la administratorii autorizați (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 293-296, art. 605), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 7 se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins:

„(7) Membrii Comisiei de autorizare și disciplină, inclusiv membrii supleanți, beneficiază, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din contul mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției din bugetul de stat, însă nu mai mult decât pentru trei ședințe pe lună.”

2. Articolul 18 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 18.** Autorizația pentru activitatea de administrator

(1) Autorizația pentru activitatea de administrator este actul care confirmă statutul administratorului. Autorizația se eliberează pe termen nelimitat.

(2) Autorizația pentru activitatea de administrator se eliberează la cererea solicitantului, depusă la Ministerul Justiției în cel mult 30 de zile de la emiterea deciziei Comisiei de autorizare și disciplină cu privire la promovarea examenului de calificare în profesia de administrator. În termen de 15 zile de la data depunerii cererii, Ministerul Justiției eliberează solicitantului autorizația pentru activitatea de administrator, dacă acesta întrunește condițiile prevăzute la art. 12.

(3) Prin decizie motivată, Ministerul Justiției poate suspenda procedura de eliberare a autorizației pentru activitatea de administrator până la obținerea informațiilor complete sau poate refuza eliberarea acesteia dacă constată că solicitantul nu corespunde condițiilor prevăzute la art. 12. Decizia de refuz în eliberarea autorizației pentru activitatea de administrator se contestă în ordinea contenciosului administrativ, fără respectarea procedurii prealabile.

(4) Formularul autorizației este un document de strictă evidență. Forma și conținutul autorizației pentru activitatea de administrator se aprobă de Ministerul Justiției.

(5) Autorizația pentru activitatea de administrator se eliberează contra unei plăți în mărime de 450 de lei, achitate în contul Ministerului Justiției.”

Art. V. – Legea nr. 137/2015 cu privire la mediere (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 224-233, art. 445), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 9 alineatul (5), cuvintele „salariul mediu pe economie” se substituie cu textul „salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din contul mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției din

bugetul de stat, însă nu mai mult decât pentru trei ședințe pe lună.”

2. Articolul 12:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Examenul de atestare a mediatorilor este susținut în fața Comisiei de atestare, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind atestarea mediatorilor. Membrii comisiei de atestare, după caz a comisiei de contestare, beneficiază, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din contul mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției din bugetul de stat, însă nu mai mult decât pentru trei ședințe pe lună.”;

se completează cu alineatele (2¹), (2²) și (2³) cu următorul cuprins:

„(2¹) Calitatea de mediator se confirmă prin atestatul eliberat de Ministerul Justiției contra unei plăți în mărime de 450 de lei, achitate în contul acestuia. Formularul atestatului de mediator este un document de strictă evidență, aprobat de Ministerul Justiției.

(2²) Atestatul se eliberează la cererea solicitantului, depusă la Ministerul Justiției în cel mult 30 de zile de la emiterea hotărârii Consiliului. În termen de 15 zile de la data depunerii cererii, Ministerul Justiției eliberează solicitantului atestatul de mediator, dacă acesta întrunește cerințele prevăzute la alin. (1).

(2³) Prin decizie motivată, Ministerul Justiției poate suspenda procedura de eliberare a atestatului de mediator până la obținerea informațiilor complete sau poate refuza eliberarea acestuia dacă constată că solicitantul nu corespunde cerințelor prevăzute la alin. (1). Decizia de refuz în eliberarea atestatului de mediator se contestă în ordinea contenciosului administrativ, fără respectarea procedurii prealabile.”

Art. VI. – Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 157-162, art. 316), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 43, alineatul (4) se completează cu următorul enunț:

„Membrii Comisiei de calificare și evaluare beneficiază, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din contul mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției din bugetul de stat, însă nu mai mult decât pentru trei ședințe pe lună.”

2. Articolul 44 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 44.** Eliberarea licenței

(1) Licența pentru exercitarea profesiei de expert judiciar este actul care confirmă statutul expertului judiciar. Licența se eliberează pe termen nelimitat.

(2) Licența pentru exercitarea profesiei de expert judiciar se eliberează la cererea solicitantului, depusă la Ministerul Justiției în cel mult 30 de zile de la

emiterea hotărârii Comisiei de calificare și evaluare. În termen de 15 zile de la data depunerii cererii, Ministerul Justiției eliberează solicitantului licența pentru activitatea de expert judiciar, dacă acesta întrunește condițiile prevăzute la art. 40.

(3) Prin decizie motivată, Ministerul Justiției poate suspenda procedura de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar până la obținerea informațiilor complete sau poate refuza eliberarea acesteia dacă constată că solicitantul nu corespunde condițiilor prevăzute la art. 40. Decizia de refuz în eliberarea licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar se contestă în ordinea contenciosului administrativ, fără respectarea procedurii prealabile.

(4) Licența pentru exercitarea profesiei de expert judiciar în cadrul unui birou de expertiză judiciară se eliberează contra unei plăți în mărime de 450 de lei, achitate în contul Ministerului Justiției.”

3. La articolul 61, alineatul (3) se completează cu următorul enunț:

„Membrii Comisiei de disciplină, inclusiv membrii supleanți, beneficiază, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din contul mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției din bugetul de stat, însă nu mai mult decât pentru trei ședințe pe lună.”

Art. VII. – Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 277-287, art. 588), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 24, alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Membrii Comisiei de licențiere, inclusiv membrii supleanți, beneficiază, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitate din contul mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției de la bugetul de stat, însă nu mai mult decât pentru 3 ședințe pe lună.”

2. Articolul 26 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 26.** Licența pentru desfășurarea activității notariale

(1) Licența pentru desfășurarea activității notariale este actul care confirmă statutul notarului. Licența se eliberează pe un termen nelimitat.

(2) Licența pentru desfășurarea activității notariale se eliberează la cererea solicitantului, depusă la Ministerul Justiției în cel mult 30 de zile de la emiterea hotărârii Comisiei de licențiere. În termen de 15 zile de la data depunerii cererii, Ministerul Justiției eliberează solicitantului licența pentru desfășurarea activității notariale, dacă acesta întrunește condițiile prevăzute la art. 8 alin. (3).

(3) Prin decizie motivată, Ministerul Justiției poate suspenda procedura de

eliberare a licenței pentru activitatea de notar până la obținerea informațiilor complete sau poate refuza eliberarea acesteia dacă constată că solicitantul nu corespunde condițiilor prevăzute la art. 8 alin. (3). Decizia de refuz în eliberarea licenței pentru activitatea de notar se contestă în ordinea contenciosului administrativ, fără respectarea procedurii prealabile.

(4) Licența pentru desfășurarea activității notariale conține:

- a) denumirea autorității care a eliberat licența;
- b) seria, numărul și data eliberării licenței;
- c) numele și prenumele titularului, numărul de identificare de stat (IDNP);
- d) semnătura ministrului justiției, certificată prin ștampilă.

(5) Formularul licenței este un document de strictă evidență, aprobat de Ministerul Justiției.

(6) Licența pentru desfășurarea activității notariale se eliberează contra unei plăți în mărime de 450 de lei, achitate în contul Ministerului Justiției.”

3. La articolul 67, alineatul (8) va avea următorul cuprins:

„(8) Membrii Colegiului disciplinar, inclusiv membrii supleanți, beneficiază, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitate din contul mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției de la bugetul de stat, însă nu mai mult decât pentru 3 ședințe pe lună.”

Art. VIII. – Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 septembrie 2024.

(2) Persoanele, care până la data intrării în vigoare a prezentei legi, au susținut examenele de admitere, de atestare sau de calificare în una dintre profesiile conexe sistemului justiției sau după caz, au promovat concursul pentru suplinirea locurilor vacante, dar nu au solicitat eliberarea actului ce conferă dreptul de a exercita profesia sau de a desfășura activitatea profesională, pot solicita eliberarea acestuia în termen de cel mult 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

(3) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va modifica actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

Președintele Parlamentului

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul legii cu privire la modificarea unor acte normative
(unele aspecte privind profesiile conexe sistemului justiției)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul legii cu privire la modificarea unor acte normative (*unele aspecte privind profesiile conexe sistemului justiției*) a fost elaborat de către Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Profesiile conexe justiției (avocat, notar, executor judecătoresc, administrator autorizat, mediator, expert judiciar, interpret/traducător) dispun de propriul cadru normativ ce reglementează principiile de exercitare a activității profesionale, statutul liber-profesionistului, modul de accesare în profesie, modalitățile de organizare și autoadministrare a profesiilor, precum și modalitățile de control al activității realizate de exponenții respectivelor profesii. Cadru normativ de reglementare cuprinde:

- ✓ Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură;
- ✓ Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor;
- ✓ Legea nr. 113/2010 privind executorii judecătorești;
- ✓ Legea nr. 161/2014 cu privire la administratorii autorizați;
- ✓ Legea nr. 137/2015 cu privire la mediere;
- ✓ Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar;
- ✓ Legea nr. 264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției.

1. Deși profesiile conexe justiției dispun de reglementări speciale pornind de la specificul și misiunea acestora unele aspecte, în special, privind modul de accesare în profesie și actul ce confirmă statutul profesionistului se impun a fi sincronizate. Indiferent de denumirea actului ce investește persoana cu dreptul de a exercita o profesie juridică (licență, atestat, autorizație) acesta se eliberează de aceeași autoritate publică – Ministerul Justiției, iar regulile privind eliberarea acestuia urmează a fi similare. Prerogativa Ministerului Justiției de a elibera acte ce confirmă statutul liber-profesioniștilor derivă atât din legile enumerate supra, precum și din Nomenclatorul lucrărilor efectuate și serviciilor prestate contra plată de Ministerul Justiției și instituțiile subordonate ale acestuia, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 241/2006.

2. Un rol important în domeniul administrării și controlului profesiilor conexe justiției îl au comisiile de admitere, de evaluare, de disciplină a profesiilor conexe justiției (în continuare – comisiile profesionale), cărora prin legi le-au fost delegate unele atribuții ale puterii publice, precum:

- organizarea examenelor de admitere în profesie;
- aprobarea rezultatelor examenelor și adoptarea hotărârilor privind admiterea în profesie;

- desfășurarea procedurilor disciplinare (examinarea plângerilor privind activitatea profesională, constatarea abaterilor disciplinare și aplicarea sancțiunilor disciplinare);
- emiterea deciziei cu privire la suspendarea, încetarea și reluarea activității profesionale;
- monitorizarea și evaluarea activității profesionale;
- alte funcții prevăzute de lege.

Exercitarea acestor funcții esențiale presupune realizarea de către membrii comisiilor a unui volum mare de lucru de complexitate înaltă, precum:

- participarea în cadrul ședințelor ordinare și extraordinare a comisiilor profesionale;
- întocmirea testelor pentru examenele de admitere în profesie;
- desfășurarea examenelor de admitere în profesie (verificarea lucrărilor scrise, participarea, după caz, la proba verbală);
- repartizarea și examinarea plângerilor disciplinare;
- întocmirea hotărârilor motivate în privința fiecărei decizii adoptate în cadrul ședințelor;
- alte atribuții prevăzute de legile indicate supra și regulamentele aprobate de ministrul justiției.

Pe lângă aceste însărcinări, membrii comisiilor sunt obligați să realizeze deplin și atribuțiile profesionale, care reies din activitatea profesională de bază.

Modalitatea de remunerare a membrilor comisiilor profesionale în prezent este neuniformă și inechitabilă, atât în raport cu volumul și complexitatea lucrului, cu practica de remunerare dintre comisii, cât și în raport cu statutul membrului. Din acest considerent, numărul persoanelor care acceptă desemnarea în cadrul comisiilor profesionale este foarte redus. Iar, de regulă, constituirea acestora durează o perioadă îndelungată de timp, din cauza imposibilității numirii tuturor membrilor prevăzuți de lege. Nu în ultimul rând, este afectată funcționalitatea și durabilitatea respectivelor comisii profesionale, care preponderent se bazează pe voluntariat și riscă amânarea frecventă a lucrărilor din lipsă de cvorum sau din cauza vacanței pozițiilor. În acest context, funcția de membru din cadrul comisiilor profesionale este neatractivă.

În altă ordine de idei, lipsa unei remunerații corespunzătoare și echitabile pentru lucrul realizat în cadrul comisiilor profesionale determină existența unor factori substanțiali de risc de corupție în cadrul comisiilor. Or, în sensul *Legii integrității nr. 82/2017*, activitatea respectivă reprezintă o activitate vulnerabilă – *i.e.* activitate profesională a agentului public, a cărei desfășurare în cadrul entității publice este amenințată de riscuri de corupție.

Prin urmare, adoptarea proiectului de lege va contribui, inclusiv, la diminuarea factorilor de risc de corupție în cadrul comisiilor profesionale, va facilita atragerea profesioniștilor în domeniu, în calitate de membri în comisiile profesionale și se va evita tergiversarea constituirii comisiilor profesionale din motivul lipsei candidaților la concursurile pentru funcția de membru în cadrul acestor comisii.

3. Din altă perspectivă, unificarea reglementărilor privind actele ce confirmă calitatea profesională a persoanelor care exercită o profesie juridică va asigura previzibilitate atât la eliberarea acestora, cât și în cazul suspendării procedurii de eliberare a respectivelor acte sau a refuzului în eliberarea lor. Astfel, termenul de eliberare a licenței/autorizației/atestatului pentru exercitarea profesiei juridice, precum și procedura de suspendare/refuz în eliberarea acestor acte urmează a fi aduse în concordanță cu prevederile *Legii nr. 113/2010 privind executorii judecătorești, urmare a modificărilor operate prin Legea nr. 367/2023*

Deseori în practică se atestă cazuri când de la momentul admiterii la stagiul profesional și până la eliberarea actului ce ar confirma statutul profesionistului există schimbări ale stărilor de fapt, iar persoanele cărora urmează să le fie eliberate respectivele acte nu întrunesc condițiile stabilite de lege pentru admiterea în profesia solicitată. Existența unor astfel de situații creează dificultăți în practică de a adopta o decizie întemeiată de refuz în eliberarea actului corespunzător. Frecvent se invocă reputația care ar trebui să fie ireproșabilă pentru ca candidatul să fie eligibil pentru o profesie sau alta, precum și stările de incompatibilitate, iar acumularea informației durează o perioadă mai îndelungată decât termenul stabilit în lege pentru eliberarea actului.

Ca urmare a adoptării modificărilor propuse prin acest proiect de lege, Ministerul Justiției va avea competența să verifice corespunderea persoanei criteriilor de integritate și la etapa eliberării actului ce o investește cu dreptul de a exercita profesia. Or, în eventualitatea în care în perioada de la admiterea candidatului la examenul de calificare și până la depunerea cererii de eliberare a actului respectiv (în special când cererea de eliberare a licenței/autorizației/atestatului este precedată de un proces judiciar privind contestarea rezultatelor examenelor) pot interveni unele schimbări ale stărilor de fapt existente anterior, Ministerul Justiției va avea posibilitatea suplimentară de a verifica corespunderea candidatului criteriilor de integritate.

Aceste modificări sunt necesare în special în contextul proceselor de reformare inițiate și desfășurate în justiție (vetting-ul judecătorilor și procurorilor), care, *volens nolens* vor genera un proces imigraționist serios, prin migrația dintr-o profesie juridică în alta. Anume din aceste considerente este judicioasă consolidarea competențelor Ministerului Justiției prin instituirea unui filtru la eliberarea licenței/autorizației/atestatului.

Obiectivele proiectului sunt:

- crearea premiselor pentru eficientizarea activității și atractivitatea funcției de membru în comisiile profesionale, prin remunerarea echitabilă a tuturor membrilor comisiilor profesionale, proporțional cu volumul și complexitatea lucrului realizat;
- unificarea regulilor de eliberare a actelor ce confirmă statutul liber-profesionistului prin instituirea termenelor similare pentru solicitarea și eliberarea actelor menționate, precum și aplicarea aceluiași costuri pentru serviciile prestate de minister;

▪ stabilirea competenței Ministerului Justiției de a verifica întrunirea de către candidați a tuturor condițiilor pentru accesarea în profesiile conexe sistemului justiției în scopul asigurării admiterii în respectivele profesii a persoanelor cu un grad sporit de integritate pentru a nu discredita respectiva profesie și imaginea întregului sistem al justiției.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Principalele prevederi ale proiectului de lege se referă la:

1. Eliberarea actelor (licenței, autorizației, atestatului) ce confirmă statutul liber-profioniștilor;
2. Remunerarea membrilor comisiilor profesionale;

1. Prin proiectul legii se propune sincronizarea în legile enumerate mai sus a prevederilor privind eliberarea actelor (licenței, autorizației, atestatului) ce confirmă statutul liber-profioniștilor, în special privind:

✓ *termenul de solicitare a eliberării licenței/autorizației/atestatului.*

Candidații vor putea solicita eliberarea respectivelor acte în termen de **30 zile** de la emiterea hotărârii comisiei responsabile, după caz, de licențiere, autorizare sau atestare. Instituirea acestui termen derivă din necesitatea disciplinării candidaților de a-și valorifica dreptul și interesul legitim într-un termen rezonabil, or în practică sunt situații când de la momentul susținerii examenului și emiterii hotărârii de către comisia responsabilă și până la solicitarea de eliberare a licenței/autorizației/atestatului durează ani, fapt ce pune la îndoială capacitățile și cunoștințele candidatului care nu a profesat în acest timp.

✓ *termenul de eliberare a licenței/autorizației/atestatului.* Actele ce confirmă statutul liber-profionistului va fi eliberat în termen de **15 zile** de la data depunerii cererii la Ministerul Justiției.

În legile speciale ce reglementează modul de organizare și de exercitare a profesiilor sunt stabilite nu doar termene diferite, dar și momente diferite de la care începe a curge respectivele termene. Autorizația interpretului și traducătorului se eliberează după susținerea examenului de atestare, în cel mult **30 de zile** de la solicitare (art. 13 alin. (2) din *Legea nr. 264/2008*). În ce privește avocatura (art.22 alin. (2) din *Legea nr. 1260/2002*), licența pentru exercitarea profesiei de avocat se eliberează de către Ministerul Justiției în termen de **10 zile** de la data depunerii cererii. Licența pentru desfășurarea activității notariale se eliberează în termen de **15 zile** de la depunerea cererii (art. 26 din *Legea nr.69/2016*). Conform art. 44 alin. (2) din *Legea nr. 68/2016*, licența pentru exercitarea profesiei de expert judiciar se eliberează în termen de **10 zile** de la data depunerii cererii. Calitatea de mediator se confirmă prin atestatul eliberat de Ministerul Justiției în conformitate cu prevederile Regulamentului privind atestarea mediatorilor (art. 12 alin. (2) din *Legea nr. 137/2015*). Iar, autorizația pentru activitatea de administrator se eliberează, în termen de cel mult **15 zile** de la depunerea cererii (art. 18 alin. (1) din *Legea nr. 161/2014*).

✓ *plata pentru eliberarea actului ce confirmă statutul profesionistului.* Legile enumerate mai sus stabilesc expres că licența, după caz, autorizația sau

atestatul se eliberează contra unei sume de 450 lei. De facilități beneficiază doar experții judiciari, care sunt scutiți de achitarea plății pentru eliberarea licenței, or Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nu stabilește o astfel de obligație.

În contextul în care orice serviciu are un cost, iar Ministerul Justiției este autoritatea care coordonează activitatea experților judiciari începând cu admiterea în profesie, calificarea și evaluarea acestora, ținerea registrului și înregistrarea formelor de organizare a experților judiciari, nu se justifică tratamentul diferit față de o categorie de profesioniști prin exonerarea de la plata pentru eliberarea licenței. Mai mult, spre deosebire de costul efectiv al formularului licenței pentru alte profesii, licența pentru exercitarea profesiei de expert judiciar are un sine cost mult mai mare căci, aditional licenței, se eliberează mai multe anexe în funcție de specialitățile pentru calificările obținute de către expertul judiciar. Astfel, persoanele care vor intenționa să exercite profesia de expert judiciar în cadrul unui birou de expertiză judiciară, vor fi obligate să achite costul licenței în mărime de 450 lei, similar plății achitate de alți liberi-profesioniști. Persoanele angajate la momentul solicitării eliberării licenței în instituțiile publice de expertiză judiciară vor fi scutite de la această plată.

Suplimentar, prin proiect se propune unificarea terminologică a plății pentru eliberarea actului ce confirmă statutul profesionistului, substituind în unele legi noțiunile de „taxă” sau „sumă”. La fel, în scopul excluderii interpretărilor eronate s-a precizat unde urmează a fi depuse sumele destinate achitării serviciului pentru eliberarea licenței/autorizației/atestatului - în contul Ministerului Justiției.

2. Introducerea unei remunerații unificate și echitabile pentru lucrul realizat de către membrii următoarelor comisii profesionale:

- Comisia de autorizare și disciplină a administratorilor autorizați;
- Comisia de licențiere a executorilor judecătorești;
- Colegiul disciplinar al executorilor judecătorești;
- Comisia de disciplină a experților judiciari;
- Comisia de calificare și evaluare a experților judiciari;
- Comisia de atestare și disciplină a interpreților și traducătorilor;
- Comisia de licențiere a notarilor;
- Colegiul disciplinar al notarilor;
- Consiliul de Mediere;
- Comisia de atestare a mediatorilor.

Doar în cazul notarilor, experților judiciari și interpreților, prin legile speciale, sunt stabilite unele prevederi potrivit cărora anumiți membri din cadrul unor comisii profesionale ar putea beneficia de o indemnizație pentru participarea la lucrările comisiilor din care fac parte. Însă, în cazul majorității profesiilor, membrii comisiilor nu beneficiază de remunerare.

Legea nr. 264/2008 nu reglementează remunerarea membrilor comisiei de atestare și disciplină a interpreților și traducătorilor autorizați, acest aspect fiind reglementat în Regulamentul de activitate a Comisiei de atestare și disciplină a

interpreților și traducătorilor autorizați, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 868/2016*, care are o abordare diferită în funcție de statutul membrului: funcționar public sau reprezentant al mediului academic, al societății civile. Un astfel de tratament diferențiat nu este în conformitate cu principiul consacrat în art. 5 lit. f¹) din Codul muncii – „*remunerarea egală pentru o muncă egală sau pentru o muncă de valoare egală*”, reglementarea selectivă a dreptului la remunerare doar pentru unele profesii ar putea fi apreciată discriminatoriu de membrii profesiilor lipsite de dreptul la remunerare. Or, potrivit definiției reflectate în art. 1 din Codul muncii, prin noțiunea de *muncă de valoare egală* se înțelege munca prestată în cadrul funcțiilor sau pozițiilor diferite, dar care este considerată de valoare egală în baza aceluiași cerințe educaționale, profesionale și în materie de formare, competențe (abilități), efort, răspundere, activitate desfășurată, natura sarcinilor implicate și condiții de muncă.

Acest principiu urmează a fi aplicat la elaborarea și promovarea politicilor privind retribuirea muncii, indiferent de sursa de finanțare și statutul persoanelor. Respectiv, statutul persoanei alese sau desemnate în comisiile profesionale (liber-profesionist, reprezentant al societății civile sau al mediului academic) este irelevant în contextul în care responsabilitățile și volumul sarcinilor membrilor comisiilor profesionale sunt, în principiu, identice.

- În cazul executorilor judecătorești, art. 22 alin. (8) din *Legea nr. 113/2010 privind executorii judecătorești* stabilește că doar membrii Colegiului disciplinar din mediul academic și al societății civile beneficiază de o indemnizație pentru fiecare ședință, cuantumul căreia este stabilit de Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, fără ca legea să prevadă o remunerare a membrilor Comisiei de licențiere. Respectiv, prin proiect se asigură reglementarea remunerării atât a membrilor Colegiului disciplinar, cât și a membrilor Comisiei de licențiere, inclusiv a membrilor supleanți ai acestora.

- Art. 9 alin. (5) din *Legea nr. 137/2015 cu privire la mediere* prevede că membrii Consiliului de Mediere beneficiază de o indemnizație în mărime de o zecime din salariul mediu pe economie. Astfel, pentru un spor de precizie se propune substituirea sintagmei „*salariul mediu pe economie*” cu sintagma „*salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs*”.

În același context, pentru membrii Comisiei de atestare a mediatorilor și Comisiei de contestare nu există reglementări ce le-ar garanta o remunerare corespunzătoare pentru activitatea de examinare a candidaților (verificarea probei scrise și desfășurarea interviului, analiza contestațiilor). Prin urmare, proiectul vine cu completarea corespunzătoare de la art. 12 alin. (2).

- În cazul administratorilor autorizați, *Legea nr. 161/2014 cu privire la administratorii autorizați* nu conține prevederi referitor la remunerarea membrilor Comisiei de autorizare și disciplină. Cu titlu de exemplu, circa 3 ani nu a fost posibilă constituirea unei noi comisii. În special, acest fapt se datorează lipsei candidaților la concursurile pentru membrii desemnați din rândul societății civile, precum și din rândul profesorilor universitari în științe economice (*fiind eșuate peste 15 concursuri anunțate de Ministerul Justiției și, corespunzător, Ministerul Economiei*).

Din cauza dificultăților în formarea comisiilor profesionale se tergiversează procedurile administrative pendinte și se formează un stoc voluminos de materiale care urmează a fi examinat și soluționat de membrii următoarelor comisii constituite. Iar dacă blocajul vizează o comisie de disciplină, există riscul de curgere a termenului de prescripție, soldându-se cu imposibilitatea atragerii la răspundere disciplinară a exponenților respectivelor profesii.

Aceste deficiențe și blocaje au dus la completarea cu alin. (7) la art. 7 din Legea nr. 161/2014 cu privire la administratorii autorizați.

- *Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar* nu conține prevederi cu referire la remunerarea membrilor comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari. Însă, *Regulamentul privind activitatea Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 1411/2016*, stabilește că membrii comisiei beneficiază de o indemnizație echivalentă cu doar 8% din salariul mediu pe economie pentru fiecare ședință, care se plătește din contul mijloacelor Ministerului Justiției alocate din bugetul de stat.

Aceiași situație se atestă și în cazul membrilor Comisiei de disciplină, cuantumul remunerării cărora este determinat prin Regulamentul Comisiei de disciplină a experților judiciari, aprobat prin *Ordinul ministrului justiției nr. 120/2018*. Totuși, reglementarea cuantumului unificat de 10% din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, care urmează a fi achitat în vederea remunerării membrilor Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari și membrilor Comisiei de disciplină trebuie să se regăsească în *Legea nr. 68/2016*.

- Membrii din comisiile profesionale ale notarilor le va fi diminuat cuantumul indemnizațiilor (de la 1/3 din salariul mediu lunar pe economie la 1/10 din salariul mediu lunar pe economie). Reiterăm că această opțiune este în acord cu scopul proiectului de unificare a cuantumului remunerației pentru toți membrii comisiilor profesionale. În acest scop se modifică art. 24 alin. (6) și art. 67 alin. (8) din *Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor*.

Astfel, prin proiect se propune introducerea modificărilor în vederea **remunerării uniforme a membrilor comisiilor profesionale**, încât pentru fiecare ședință la care vor participa să beneficieze de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte (1/10) din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din contul mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției din bugetul de stat, însă nu mai mult decât pentru trei ședințe pe lună.

Ținând cont de posibilitățile bugetare și pentru a nu admite organizarea intenționată a mai multor ședințe cu scopul de a spori nejustificat cuantumul indemnizațiilor, precum și pentru a evita tergiversarea adoptării deciziilor sau examinării subiecților incluse pe ordinea de zi a comisiilor profesionale din aceleași raționamente, limitarea remunerării membrilor comisiilor profesionale la trei ședințe per lună se consideră rezonabilă, fiind dedusă inclusiv din frecvența ședințelor ordinare ale acestor comisii.

Cuquantumul remunerației va crește anual, căci este raportat la salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs. Dacă pentru anul 2023 a fost prognozat salariul mediu lunar pe economie în sumă de 11 700 lei (HG nr. 936/2022) pentru anul 2024 acesta constituie 13 700 (HG nr. 1033/2023), înregistrând o creștere de circa 15%. Astfel, 1/10 ar reprezenta 1 370 lei per ședință sau max. 4 110 lei pe lună.

3. Conform proiectului, se propune ca legea să intre în vigoare la **1 septembrie 2024**. Reglementarea datei intrării în vigoare a legii ulterior publicării în Monitorul Oficial va asigura o mai bună cunoaștere a prevederilor de către cei vizați și prin urmare va contribui la implementarea corespunzătoare a acesteia.

4. Fundamentarea economico-financiară

Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect sunt necesare resurse financiare suplimentare, estimate la 3 113,9 mii lei anual (3 605,3 cost total - 491,5 bugetate). Calculele sunt reflectate în anexa nr. 2 la Analiza impactului în procesul de fundamentare a proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (unele aspecte privind profesiile conexe sistemului justiției).

Pentru anul 2024 nu este necesară alocarea către Ministerul Justiției a resurselor financiare suplimentare. Implementarea legii începând cu 1 septembrie 2024 se va asigura din contul și limita alocațiilor disponibile.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Urmare adoptării proiectului de lege se va impune operarea modificărilor în cuprinsul altor acte normative, și anume:

- Hotărârea Guvernului nr. 1411/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari, Regulamentului privind condițiile de desfășurare și promovare a examenului de calificare pentru atribuirea calității de expert judiciar și a modelului licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar;
- Hotărârea Guvernului nr. 868/2016 privind aprobarea Regulamentului de activitate a Comisiei de atestare și disciplină a interpreților și traducătorilor autorizați;
- Hotărârea Guvernului nr. 241/2006 cu privire la aprobarea Nomenclatorului lucrărilor efectuate și serviciilor prestate, contra plată, de Ministerul Justiției și instituțiile subordonate ale acestuia și tarifelor la acestea, precum și a regulamentelor privind modul și direcțiile de utilizare a mijloacelor speciale;
- Ordinul ministrului justiției nr. 120/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului Comisiei de disciplină a experților judiciari.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Conform prevederilor art. 20 al *Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative* elaborarea prezentului proiect de lege a fost demarată odată cu publicarea pe pagina web-oficială a Ministerului Justiției la compartimentul „*Transparența decizională*”, directoriul „*Proiecte de acte normative*” » „*Registrul*

proiectelor de acte normative” a Anunțului privind inițierea procesului de elaborare a proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (nr. de ordine 723).

Proiectul de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (unele aspecte privind profesiile conexe sistemului justiției) a fost înregistrat de către Cancelaria de Stat cu nr. **1065/MJ/2023**, fiind prezentat în cadrul Ședinței secretarilor generali din 4 decembrie 2023.

Astfel, în urma înregistrării a fost remis spre avizare Ministerului Afacerilor Interne (inclusiv Centrul tehnico-criminalistic și expertize judiciare al Inspectoratului General al Poliției, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră) Ministerului Sănătății (inclusiv Centrul de Medicină Legală), Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerului Finanțelor, Consiliului Superior al Magistraturii, Curții Supreme de Justiție, Camerei Notariale și Consiliului de Mediere.

Adițional, Ministerul Justiției prin scrisoarea Nr. 03/10958 din 12 decembrie 2023 a solicitat **în procesul de avizare**, avizul tuturor curților de apel, Universității de Stat din Moldova, Facultatea de Drept și mai multor asociații obștești.

În procesul de avizare au fost recepționate propuneri de la: Ministerul Sănătății, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne, Cancelaria de Stat, Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Camera Notarială, Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Drept, Centrul de Medicină Legală, Centrul Național de Expertize Judiciare.

Obiecțiile, propunerile și recomandările recepționate sunt reflectate în sinteza aferentă proiectului.

Au prezentat lipsă de propuneri și obiecții: Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea de Apel Chișinău, Curtea de Apel Cahul, Curtea de Apel Comrat, Curtea de Apel Bălți, AO “Asociația Surzilor din Republica Moldova”, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, Consiliul de mediere.

În procesul de avizare repetată au fost recepționate propuneri de la: Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne, Consiliul Superior al Magistraturii, Centrul Național de Expertize Judiciare, Centrul tehnico-criminalistic și expertize judiciare al IGP, Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, Camera Notarială.

Obiecțiile, propunerile și recomandările recepționate sunt reflectate în sinteza aferentă proiectului.

Au prezentat lipsă de propuneri și obiecții: Ministerul Sănătății, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Comrat, Curtea de Apel Chișinău, Curtea de Apel Bălți, Centrul de Medicină Legală.

7. Constatările expertizei anticorupție

Prin raportul de expertiză anticorupție Nr. ELO24/9465 din 21.02.2024, s-a constatat:

- au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional;
- scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului;
- proiectul promovează interesul public privind perfecționarea cadrului normativ existent în ceea ce privește procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative;
- argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului;
- în mare parte textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis.

Recomandările Centrului Național Anticorupție, și comentariile Ministerului Justiției referitor la acestea, au fost incluse în *Sinteză*.

Ministru

Veronica MIHAILOV-MORARU

Digitally signed by Mihailov-Moraru Veronica
Date: 2024.04.17 09:11:10 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

